

NLP İlkelerinin Öğrenci Algısına ve Başarısına Etkisi^a

Mehmet Taşpınar^b & Nuriye Semerci^c & Çetin Semerci^d & Kaan Güney^e

Özet

Araştırmanın amacı, NLP(Neuro-Linguistic Programming) ilkelerinin öğrenci algısına ve başarısına etkisini belirlemektir. Araştırmada, ağırlıklı olarak nitel deney araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu amaçla, Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünde, 2005-2006 öğretim döneminde “Öğretmenlik Mesleğine Giriş” ve “Gelişim ve Öğrenme” derslerini alan öğrenciler için ayrı ayrı deney ve kontrol grubu oluşturulmuştur. Öğrencilerin birinci ve ikinci ara sınav notları göz önüne alınarak kümeleme (cluster) analizi yapılmış ve “Öğretmenlik Mesleğine Giriş” dersi için deney ve kontrol grubuna 38’er öğrenci seçilmiştir. “Gelişim ve Öğrenme” dersi için de deney ve kontrol grubuna 28’er öğrenci seçilmiştir. Deney gruplarındaki öğrencilere ikişer saatlik iki hafta NLP ilkeleri anlatılmıştır. Bu anlatımda, NLP’nin ne olduğu, NLP’nin insanları nasıl etkilediği ve özellikle ilkeleri örneklerle sunulmuştur. Kontrol gruplarına ise, NLP ilkelerinin anlatımı yapılmamıştır. Araştırma verileri, 8 açık uçlu soru ile toplanmış olup basit içerik analizi ile çözümleme yapılmıştır. Ayrıca, başarı notları karşılaştırılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin NLP ilkelerini oluşturan kavramlardan “başarı” ve “iyi niyet” kavramlarını kullandıkları gözlenmiştir. Ayrıca, bu anlatımın “Öğretmenlik Mesleğine Giriş” dersinde %7.4 ve “Gelişim ve Öğrenme” dersinde %5.47’lik başarı artışı sağladığı söylenebilir. Bu bulgulara göre sınıflarda NLP ilkelerinin uygulanmasında yarar vardır. Bunu sağlamak için NLP uzmanlarıyla işbirliği içerisinde, öğretmenlerin NLP konusunda eğitilmeleri sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: NLP, algı, başarı.

The Effect of NLP Principles towards Student Perception and Achievement

Abstract

The aim of the research is to determine the effect of NLP (Neuro-Linguistic Programming) seminar towards students’ perception and achievement. In this research, mostly qualitative experiment research method was used. With this case, in the

^a 16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi’nde sözlü olarak sunulmuştur. 5-7 Eylül 2007 Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Tokat.

^b Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Ankara

^c Yrd. Doç. Dr., Fırat Üniversitesi, Elazığ

^d Yrd. Doç. Dr., Fırat Üniversitesi, Elazığ

^e Öğr. Gör., Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas

department of Social Sciences Teaching, in the Faculty of Education, at Fırat University, two different experimental and control groups were chosen that have taken the courses of Introduction To Teaching Profession and Development and Learning. In consideration of the students' first and second mid-term grades, cluster analysis was done, and for each group, both for the experimental and control, 38 students were chosen for the course of Introduction to Teaching Profession and 28 were for the course of Development and Learning. In this case, two hours of NLP seminar was given to the students in the experimental group. Through the content of the seminar such topics like, what NLP is, its principles and how NLP affects people was explained with examples. To the control group, no explanation about NLP was given. The research data was collected with 8 open-ended questions and the data was analyzed with the simple content analysis. At the end of the research, it was observed that students used the concept of achievement and good intention among NLP principles. Furthermore, it can also be said that NLP seminar has increased an achievement of 7.4 % in the course of Introduction to Teaching Profession and %5.47 in the course of Development and Learning. According to these findings, it is helpful to practice NLP principles in classrooms. And to supply this, teachers need to be educated on the subject of NLP with the help and cooperation of the experts.

Key Words: NLP, perception, achievement.

Giriş

Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin inanılmaz hızlı olduğu dünyamızda sosyal alanlarda sürekli yeni düşünceler ortaya atılmaktadır. Bu yeni düşüncelerden eğitim çalışmaları da derinden etkilenmektedir. Bu yeni düşüncelerden biri, NLP (Neuro-Linguistic Programming) dir. Bugünün yeni teknolojisi ve düşüncesinden biri olan NLP, öğrencinin taleplerine bağlı olarak düşünme, uygulama ve bir davranış tarzıdır.

NLP, 1970'li yıllarda ilk olarak John Grinder ve Richard Bandler tarafından geliştirilmiş olup betimlenebilen tüm problemlerin üstesinden gelebilecek kolayca uygulanabilir 'zihni' kontrol altına alma yöntemi olarak kabul edilmektedir. Bu yöntem ile insanın zihninde yapacaklarına ve isteklerine odaklanarak daha verimli ve başarılı olabileceği düşünülmektedir (Alder, 2002; Akgündüz, 2002, 14; Saygın, 2000, 45-46; O'Connor and McDermott, 2001, XIV). Bu anlamda, odaklanma ile tüm problemler çözülebilir. Ayrıca, NLP'de öğrencilerle iyi bir iletişim bağı kurulması ile (McDermott and Jago, 2001) yaşam kaliteleri artabilmekte ve NLP onlar için büyük bir fırsat olabilmektedir (Blackerby, 2002 a). NLP, bireylere olumlu, ulaşılabilir, gerçekçi, topluma ve

milletine faydalı, dengeli ve vizyon sahibi bir vatandaş olarak yetişebilmesi için bireysel gelişim sağlamaktadır.

NLP'nin ilkeleri farklı kaynaklarda farklı bir şekilde isimlendirilmekte ise de genel olarak ilkeleri şunlardır (O'Connor and McDermott, 2001, 167-169; Biçer, 1999, 15-27; Blackerby, 2002 b, 1-5):

1. Harita bölgenin kendisi değildir.
2. Her davranışın altında pozitif bir amaç yatar.
3. Her deneyimin (yaşantının) bir yapısı vardır.
4. Zihin ve vucut aynı sistemin parçalarıdır.
5. Bir insan bir işi başarabiliyorsa, bunu herkes öğrenebilir.
6. İnsanlar ihtiyaç duydukları kaynaklara sahiptirler.
7. İletişimin anlamı, karşımızdakine yaptığımız etki ve aldığımız cevaptır.
8. İnsanlar algılayabildikleri arasından en iyi seçeneği seçerler.
9. Başarısızlık diye bir şey yoktur sadece geribildirim vardır.
10. Her zaman bir seçenek daha vardır.

NLP, bir bilimdir, bir sanattır ve bir teknolojidir. NLP ile ilgili çalışmaların uzun süren araştırmalar sonucu ortaya çıkması, bir bilim olduğunu, mükemmeli yakalamaya çalışmış, konusunda, dahi insanların o sonuçlara nasıl ulaştığını gösteren bir ustalık işi olması, bir sanat olduğunu göstermektedir. NLP'nin istenilen sonuçları gerçekleştirecek düşünceleri, sistemleri ve teknikleri bulunmaktadır. Bu yönüyle NLP, bir teknolojidir (Öner, 2002, 7; Biçer, 1999, 7). Diğer taraftan, NLP ilkeleri, öğrenmeyi ve başarıyı artırıcı bir motivasyon sağlamaktadır. Robbins'e (1999, 19-20) göre, başarıya etki eden yedi temel faktör vardır. Bunlar; hırs, inanç, strateji, değerlerin açıklığı, enerji, güç ve iletişim mükemmelliğidir. NLP ilkeleri, bu kavramlar üzerine kuruludur. Bu temel kavramların eğitim üzerinde de büyük etkisi vardır.

NLP'de öğretmenin öğretici rolü vardır. Öğretmenin ne öğrettiği önemli değildir, önemli olan öğrencinin ne öğrendiğidir. Bu konuda sorumluluk öğretmene aittir. NLP'de öğrencinin tembelliği sözkonusu değildir, yalnızca esnek olmayan öğretmen sözkonusudur. Öğretmen uygun ortam sağladığında, sınıf algılamasına göre farklı motivasyonlar uyguladığında olağanüstü özürü olmayan bütün öğrenciler öğrenebilir. Yine NLP'ye göre öğrenci, önce başarıya inanmalı "birimiz hepimiz, hepimiz birimiz içindir" mantığıyla hareket ederek, birlikte çalışmalıdır (Akgündüz, 2002, 17; Saygın, 2002, 9-10; Prior and O'Connor, 2000, 31; Biçer, 1999, 3; Semerci, 2003, 2-5).

NLP ilkeleriyle örtüşen ve sınıf içinde öğrenciyi olumlu bir şekilde etkileyen “Ağız söyler, kulak duyar ve beyin uygular” sözü öğrencilerle paylaşırsa, olumlu geribildirimler alınacaktır ve ayrıca öğrencilerin özgüvenlerinde artış olacaktır (Demir ve Bingül, 2007, 226). Görülüyor ki, öğretmen ve öğrenci öğrenme konusunda sorumluluğu paylaşmak zorundadır. Mills (2001)’in, NLP’nin birçok öğrenme durumlarına uygulanabileceğini vurgulamakta olduğu da göz önüne alınarak NLP’nin eğitimden bağımsız düşünülemeyeceği yargısına varılmış ve bu nedenle “NLP ilkelerinin öğrenci algısına ve başarısına etkisi” konulu araştırma yapılmasına karar verilmiştir.

Yöntem

Araştırmada, nicel ve nitel araştırma birlikte yer almış ancak nitel deney araştırma yöntemi ağırlıklı olarak kullanılmıştır. Nitel deney; denetimli ve olguya uygun şekilde inceleme alanına müdahale yoluyla, mümkün olduğunca doğal ortamları içinde olgunun yapısını gösterecek değişimler yaratmaya çalışmaktır (Mayring, 1996, 47-49). Bu anlamda, deney grubundaki öğrencilere ikişer saatlik iki hafta NLP semineri sunulmuştur. Seminer içeriğinde, NLP’nin ne olduğu, ilkeleri, NLP’nin insanları nasıl etkilediği örneklerle anlatılmıştır. Araştırmanın uygulaması, iki boyutta ele alınmıştır. Birincisi, Öğretmenlik Mesleğine Giriş dersini alan öğrencilerdir. İkincisi, Gelişim ve Öğrenme dersini alan öğrencilerdir. Bu öğrenci gruplarının normal dağılım gösterdiği varsayılmıştır.

Araştırmanın birinci boyutu, Türkiye’de Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler Öğretmenliği anabilim dalında “Öğretmenlik Mesleğine Giriş” dersini 2005-2006 öğretim döneminde alan birinci sınıftaki 111 öğrenciyi kapsamaktadır. Bu öğrenciler, birinci ve ikinci ara sınav notları göz önüne alınarak cluster analizi yapılmış ve deney, kontrol grubuna 38’er öğrenci seçilmiştir. Bu öğrencilerin birinci ara sınav notlarına göre, deney ($\bar{X}_{deney} = 44.84$; $SS = 12.18$) ve kontrol grubunun ($\bar{X}_{kontrol} = 44.55$; $SS = 9.84$) arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t = 0.114$; $Sd = 74$; $P > 0.05$). İkinci ara sınav notlarına göre, deney ($\bar{X}_{deney} = 72.5$; $SS = 9.71$; $Sd = 74$) ve kontrol grubunun ($\bar{X}_{kontrol} = 70.32$; $SS = 10.33$) arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t = 0.345$; $P > 0.05$). Bu sonuçlara göre, deney ve kontrol grubunun yansızlığı kabul edilmiştir.

Araştırmanın ikinci boyutu, yine aynı fakültenin Sosyal Bilimler Öğretmenliği anabilim dalında “Gelişim ve Öğrenme” dersini 2005-2006

öğretim döneminde alan ikinci sınıftaki 99 öğrenciyi kapsamaktadır. Bu öğrenciler, birinci ve ikinci ara sınav notları göz önüne alınarak kümeleme analizi yapılmış ve deney, kontrol grubuna 28'er öğrenci seçilmiştir. Bu öğrencilerin birinci ara sınav notlarına göre, deney ($\bar{X}_{\text{deney}} = 62.68$; $SS = 11.90$) ve kontrol grubunun ($\bar{X}_{\text{kontrol}} = 58.11$; $SS = 9.12$) arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t = 1.613$; $Sd = 54$; $P > 0.05$). İkinci ara sınav notlarına göre, deney ($\bar{X}_{\text{deney}} = 62.71$; $SS = 12.23$; $Sd = 74$) ve kontrol grubunun ($\bar{X}_{\text{kontrol}} = 64.50$; $SS = 7.54$) arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t = -0.658$; $Sd = 54$; $P > 0.05$). Bu sonuçlara göre, ikinci deney ve kontrol grubunun yansızlığı da kabul edilmiştir. Bu iki boyutta, Howthorne etkisini önlemek için, deney gruplarına araştırma yapıldığı söylenmemiş ve seminer bir ders konusu gibi anlatılmıştır.

Nitel veri analizinde kullanılan bu örneklem belirleme yöntemi, deneysel araştırmalarda grubun yansızlığını sağlamak için uygulanan bir yöntemdir. Nitel araştırmalarda ise bunun karşılığı "benzeşik örnekleme" tekniğidir. Benzeşik örnekleme, küçük benzeşik bir örneklem oluşturarak belirgin bir alt grubu tanımlamaktır (Yıldırım and Şimşek, 2000, 71). Bu araştırmada kullanılan kümeleme analizi yöntemi ile yansız eleman seçimi, bir anlamda birbirleriyle benzer özellikler taşıyan bir grup oluşturmayı sağladığı için, nitel araştırmalardaki benzeşik örnekleme tekniği açısından da uygundur.

Araştırma verileri, 8 açık uçlu soru ile toplanmış ve her bir öğrencinin önce birinci soruları sonra ikinci soruları ve daha sonra diğer soruların cevapları okunarak, içerik analizi ile çözümlenmiştir. Nitel araştırma güvenilirliğinin sağlanabilmesi için Cumhuriyet, Fırat ve Gazi Üniversitesi'nde görevli Eğitim Bilimci olarak görev yapan birer öğretim elamanından uzman olarak yararlanılmıştır. Uzmanlara 8 açık uçlu soru ve kodlamalar gösterilmiş ve Miles ve Huberman (1994, 64)'nın görüş birliği ve görüş ayrılığına dayalı güvenilirlik formülüne göre 87.5 bulunmuştur. Ayrıca, öğrencilere "Gelişim ve öğrenme" dersi final sınavında 36 çoktan seçmeli ve bir açık uçlu soru, "Öğretmenlik mesleğine giriş" dersi final sınavında 25 çoktan seçmeli ve bir açık uçlu soru verilmiştir. Sınavların kapsam geçerliği sağlanmış olup deney ve kontrol grubundaki başarıları karşılaştırılmıştır. Her iki sınavda da belirtke tablosuna göre hareket edilmiş ve maddeler bilgi ve kavrama ağırlıklı olarak hazırlanmıştır. Maddelerin anlaşılabilirliği yazarlar tarafından kontrol edilmiştir.

Çoktan seçmeli sınavların madde analizi yapılamamış çünkü, sınavın gizliliği esaslı önde gelmiştir. Ancak, iki sınav bu çalışmada birbirini kontrol etmişlerdir.

Ayrıca verilerin elde edilmesinde, ortamın görüşme yönteminin doğasına uygun olarak kontrol edilebilir olması, sonuçta ortaya çıkan bulguların amaçlarla tutarlı olması, NLP'nin kavramsal çerçevesi ve kuramları ile uyumlu olması nitel araştırmalardaki iç geçerlik esasları açısından değerlendirilmiştir. Buna göre iç geçerliğin de sağlandığı söylenebilir.

Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için alınan önlemler ise şunlardır. Araştırmacı uygulama ve veri toplama aşamasında, ortamda aynı zamanda gözlemcidir. Araştırmaya katılan bireyler gruba daha önce açıklandığı gibi yansız seçilmişlerdir. Bireyler NLP semineri ve veri toplama anında aynı sosyal ortamı paylaşmışlardır. Bu önlemlerin uygulanmasının, elde edilen verilerin güvenilirliğini artırdığı söylenebilir.

Bulgular

Araştırma kapsamındaki öğrenciler genel sınavlar için morallerini yüksek tutmaya çalışmışlardır. Ders öğretim üyelerinin sınav kapsamını söylemesi, sınavda ne tip ve nasıl soru geleceğini açıklaması, öğrencileri yeterince ders çalışmaya teşvik etmiştir. Öğrenciler, ders öğretim üyelerinin sınav kağıtlarını objektif puanlayacağına inandıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin beşte biri, başlangıçta derste verilen ödev ve projelerden sıkıldıklarını ancak, sonra ödev ve projelerin önemine inandıklarını belirtmişlerdir. İki öğrenci dersin etkisiz geçtiğini vurgulamışlardır. Araştırmada iki uygulama yapılmıştır.

Birinci Uygulama

Birinci uygulama, “Öğretmenlik mesleğine giriş” dersinden elde edilen bulgulardan ibarettir. Burada, öncelikle öğrencilerin başarı durumları karşılaştırılmış ve dış etkenler sabit varsayıldığında iki haftada ikişer saatlik NLP seminerinden %7.4'lük artış sağlanmıştır. Final sınavı sonuçlarına göre, deney ($\bar{X}_{\text{deney}}= 81.63$; $SS=9.84$) ve kontrol grubundaki ($\bar{X}_{\text{kontrol}}=74.15$; $SS=12.73$) öğrencilerin başarıları karşılaştırılmış ve deney grubu lehine sonuç alınmıştır ($t=2.86$; $Sd=74$; $P< 0.05$). Bir başka deyişle, “Öğretmenlik Mesleğine Giriş” dersinde NLP semineri verilen gruptaki öğrencilerin kontrol grubuna göre daha başarılı olduğu söylenebilir.

Deney grubunda öncelikle içerik analizi yöntemine dayalı olarak “önceden belirlenmiş kavramlara göre kodlama” yöntemi uygulanmıştır. NLP’nin temel kavramları hırs, inanç, başarı, değerlerin açıklığı, enerji, güç, iletişim, pozitif düşünme, geri bildirim olarak belirlenmiştir. Öğrencilere verilen seminer sonunda sorulan kritik sorulardan biri olan “NLP’nin hangi ilkesi sizi daha çok etkiledi?” sorusuna verdikleri cevaplar incelenmiştir. Aşağıda Mehmet’in verdiği cevap ve içerik analizi verilmiştir.

Tablo 1. Mehmet’in sorulara verdiği cevap ve analizi

Soru: NLP’nin hangi ilkeleri sizi daha çok etkiledi?	Kodlama Kavramlar
Öğrenci 1: Beni en çok etkileyen “ <u>başarısızlık yoktur, geri bildirim vardır</u> ” ilkesi oldu. İnsanın çalıştığı zaman <u>başarısızlığı diye bir şey olmadığını</u> öğrendim ve <u>çok etkilendim</u> . Ayrıca bir kişinin her şeyi başarması, herkesin başarabileceği anlamına geldiği için “ <u>ben de yapabilirim, ben de onun gibiyim</u> ” diye <u>beynimde şimşekler oluştuğunu</u> hissettim. <u>Öz güvenimin geri geldiğini</u> hissediyorum.	Strateji Geri bildirim Başarı İnanç İnanç Pozitif düşünme Hırs güç

Yukarıda bir örneği görülen içerik analizine göre bu kavramlardan en çok başarı kavramı kullanılmıştır. Bunu sırayla inanç, hırs, güç, pozitif düşünme, strateji ve geri bildirim kavramları izlemiştir. Buna göre öğrencilerin NLP seminerinin temel mesajlarını algıladıkları ve bu seminerden etkilendikleri söylenebilir.

Ayrıca araştırmadaki nicel verilerin sonuçları şöyle özetlenebilir. Deney grubundaki öğrencilerin motivasyonunun oldukça iyi olduğu ve dersin öğretim üyesinin objektif puanlama yaptığına inandıkları görülmektedir. Deney grubundan elde edilen diğer bulgular aşağıda verilmiştir:

1. Öğrencilerin %63.2’si NLP seminerlerinin devam etmesi yönünde görüş bildirmişlerdir.
2. Öğrencilerin yaklaşık yarısı NLP seminerinin derslere ve sınavlara çalışmalarını olumlu etkilediğini vurgulamışlardır. İki öğrenci ise NLP seminerinin etkili olmadığını hatta olumsuz yönde etkilediğini söylemiştir.
3. Öğrencilerin genelde sınavlara son gün çalıştıkları görülmektedir. NLP seminerinin etkisiyle dokuz öğrenci düzenli çalışmaya başladıklarını belirtmişlerdir.

4. NLP seminerinin sonra, öğrencilerin beşi başarıya inandıklarını, üçü kendilerine güven duyduğunu ve dördü pozitif düşündüğünü belirtmiştir.
5. Öğrencilerin bir kısmı NLP ilkelerinden etilenmişlerdir. Sekizi “bir insan bir işi yapıyorsa ben de yaparım”, diğer sekizi “başarısızlık diye bir şey yoktur, sadece geri bildirim vardır”, biri ise “harita bölgenin kendisi değildir” ilkesinden etkilenmişlerdir.

İkinci Uygulama

Araştırmanın ikinci uygulaması “Gelişim ve öğrenme” dersinde yapılmıştır. Bu ders için dış etkenler sabit varsayıldığında iki haftada ikişer saatlik NLP seminerinin %5.47’lik artış sağladığı söylenebilir. Final sınavı sonuçlarına göre, deney ($\bar{X}_{deney}= 65.36$; $SS=9.63$) ve kontrol grubundaki ($\bar{X}_{kontrol}=59.89$; $SS=6.75$) öğrencilerin başarıları karşılaştırılmış ve deney grubu lehine sonuç alınmıştır ($t=2.46$; $Sd=54$; $P< 0.05$). Bir başka deyişle, “Gelişim ve Öğrenme” dersinde NLP semineri verilen gruptaki öğrencilerin, kontrol grubuna göre daha başarılı olduğu söylenebilir.

“Öğretmenlik mesleğine giriş” dersini alan öğrencilere sorulduğu gibi “Gelişim ve öğrenme” dersini alan öğrencilere de “NLP’nin hangi ilkesi sizi daha çok etkiledi?” sorusu sorulmuş ve verdikleri cevaplar incelenmiştir. Aşağıda Dilek’in verdiği cevap ve içerik analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 2. Dilek’in sorulara verdiği cevap ve analizi

Soru: NLP’nin hangi ilkeleri sizi daha çok etkiledi?	Kodlama
	Kavramlar
Öğrenci 1: NLP seminerindeki maddeler yani NLP’nin olması için gereken maddelerden hocanın söylediği harita bölgenin kendisi olamaz , her davranışın altında iyi niyet yatar. Başkasının söylediği şeyleri bir başkası da yapabilir . İnsanlar bütün kaynaklara sahiptir. Sezgilere duyarlı olmalıyız, gibi maddeleri benim onayladığım maddelerdi.	Algılama niyet Başarı İnanç, güç ve sezgi

Yukarıda bir örneği görülen içerik analizine göre bu kavramlardan en çok niyet kavramı kullanılmıştır. Bunu sırayla başarı, algılama, inanç, güç ve sezgi kavramları izlemiştir. Buna göre öğrencilerin NLP seminerinin temel mesajlarını algıladıkları ve bu seminerden etkilendikleri söylenebilir.

NLP seminerindeki diğer bir kritik soru olan, “Bu NLP seminerinden sonra sınavlara ve derslere çalışmada, tutumlarınızda (olumlu-olumsuz) bir değişiklik oldu mu açıklayınız?” sorusuna verilen cevaplar incelenmiştir. Aşağıda Gülnaz’ın verdiği cevap ve içerik analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 3. Gülnaz’ın sorulara verdiği cevap ve analizi

Soru: Bu NLP seminerinden sonra sınavlara ve derslere çalışmada, tutumlarınızda (olumlu-olumsuz) bir değişiklik oldu mu açıklayınız?	Kodlama	
	Mevcut	durum
Öğrenci 1: Model alma yani birileri bir şeyler yapıyorsa siz de onu yapabilirsiniz. Daha önce kendime güvenim azdı . Bazı beklentilerimi karşılayacak kapasitede olmadığımı inanırdım. Ama NLP’nin sayesinde kendimde güven ve inanma duygum gelişti.	Güvensizlik	Düşük kapasite
	Güven	İnanç

Yukarıda ikinci örneği görülen içerik analizine göre bu kavramlardan en çok güven kavramı kullanılmıştır. Bu kavramı inanç kavramı izlemiştir. Araştırmadaki nitel verilerin sonuçları şöyle özetlenebilir.

1. Öğrencilerin %89’u net ve %7’i ima etme yoluyla genelde %96’sı NLP seminerlerinin devam etmesi yönünde görüş bildirmişlerdir.
2. Öğrencilerin %22’si NLP seminerinin derslere ve sınavlara çalışmalarını olumlu etkilediğini vurgulamışlardır.
3. NLP seminerinden sonra, öğrencilerin sekizi, başarıya inandıklarını, dördü, kendilerine güven duyduğunu ve yedisi, niyet iyi olursa sonuç ta iyi olur şeklinde düşündüğünü belirtmiştir.
4. Öğrencilerin bir kısmı NLP ilkelerinden etkilenmişlerdir. Beşi “bir insan bir işi yapıyorsa ben de yaparım”, diğer sekizi “başarısızlık diye bir şey yoktur, sadece geri bildirim vardır”, altısı ise “harita bölgenin kendisi değildir” ilkesinden etkilenmişlerdir.

Sonuç Ve Tartışma

NLP seminerinin “Öğretmenlik mesleğine giriş” ve “Gelişim ve öğrenme” derslerini alan öğrencilere etkisini belirlemek amacıyla yapılan bu araştırma sonucunda, NLP seminerinin “Öğretmenlik mesleğine giriş” dersinde %7.4’lük ve “Gelişim ve öğrenme” dersinde %5.47’lük başarı artışı sağladığı söylenebilir. Söz konusu iki dersteki öğrencilerin başarı artışı birbirini destekler niteliktedir. Ayrıca, bu sonuç Mills(2001)’in NLP’nin öğrenme durumlarına uygulanabilir düşüncesini de desteklemektedir.

Kuşkusuz, NLP ilkelerinin iki haftada ikişer saat anlatımı iki ayrı derste benzer etkiyi yaparak başarıyı artırmıştır. Seminer süresi artırılsa, buna paralel olarak başarı da artacaktır. Ancak, NLP ilkelerini anlatan iki öğretim üyesi NLP uygulayıcısı değildir. Bu bir dezavantaj olarak da düşünülebilir. Öğretim üyeleri, NLP web mail eğitimi almışlar, konuyla ilgili üç seminere katılmışlar ve alanyazın taramalarında bulunarak bir ortak doküman oluşturmuşlardır. Bu dokümanı öğretmenlik meslek bilgisi kuralları çerçevesinde soru cevap şeklinde, yeterli örnekle ve metaforlarla öğrencilere vermişlerdir. Bir NLP uzmanının sınıfa getirilmesi planlanmış ancak bu işin ticareti yapıldığından maddi olanaksızlıklar nedeniyle ve uzmanın öğretmenlik bilgisinin yetersiz olduğu düşüncesiyle bu uygulamadan vazgeçilmiştir.

İki boyutta da, deney ve kontrol grubu öğrencileri, ders öğretim üyesinin sınav kağıtlarını objektif puanlayacağına inandıklarını belirtmişlerdir. Bu durum öğrencilerin derse motive olmalarını sağlayan faktörlerden biri olmuştur. Deney grubu öğrencilerinin NLP seminerindeki temel mesajları yeterince algıladıkları yapılan içerik analizi sonuçlarına göre ortaya çıkmıştır. Seminerden önemli ölçüde etkilenen öğrenciler, genel olarak NLP ilkelerini yaşantılarına aktaracaklarını ifade etmişlerdir.

Deney grubu öğrencilerinin, NLP seminerinin etkisiyle sınava daha çok motive oldukları görülmüştür. Bu öğrenciler, NLP seminerinin devam etmesini istemişlerdir. NLP konusunda eğitim verilmesi konusunda Demir ve Bingül (2007) de benzer bulguya ulaşmışlardır. Öğrenciler daha çok “bir insan bir işi yapıyorsa ben de yaparım”, “başarısızlık diye bir şey yoktur, sadece geri bildirim vardır” ve “harita bölgenin kendisi değildir” ilkelerinden çoğunlukla etkilenmişlerdir.

Araştırmaya ilişkin şu öneriler verilebilir. Eğitim-öğretim ortamlarında NLP ilkelerinin ön planda tutulduğu bir ortam tasarımının yapılmasında yarar vardır. Bunu sağlamanın temel unsurlarından biri olan öğretmenlerin NLP'nin sınıfta uygulanması konusunda yetiştirilmesi gereklidir. Dersin konusu ne olursa olsun NLP ilkelerinin öğrencilere kazandırılarak, başarılarını artırmak mümkün olabilecektir. Bu konuda öğrencilere rehberlik yapılmalıdır.

Kaynakça

- Akgündüz, A. (2002). **NLP İle Mükemmel Olmanın Sırları**, Eğitim Bilim, Aylık Eğitim Bilim ve Kültür Dergisi, Mart, 5(42), 14-17.
- Alder, H. (2002). **Handbook of NLP : A Manual for Professional Communicators**. Abingdon, Oxon, , GBR: Gower Publishing Limited.
- Biçer, T. (1999). **NLP Kişisel Liderlik**, İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Blackerby, D. A. (2002 a). **NLP in Education-A Magnificent Opportunity**. Positive Health, Complementary Medicine Magazine. P. 1-8. file://A:\NLP%20in%20Education%20-%20A%20Magnificent%20Opportunity.htm web adresinden 04.04.2002'de indirildi.
- Blackerby, D. A. (2002 b). **Using Neuro-Linguistic Programming (NLP) in the Classroom**, <http://www.nlpok.com/nlpinclassroom.htm> web adresinden 10/12/2002'de indirildi.
- Demir, S. ve Bingül, H. (2007). İlköğretim öğrenci ve velilerinin nörolingüistik programlamanın (NLP) sınıf içinde uygulamalarına ilişkin görüşler, **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, 6(19), 224-232.
- Mayring, P. (1996). **Einführung in die qualitative Sozialforschung**. (Çev. A.Gümüş ve M.S. Durgun) Psychologie Verlag Union München, Weinheim.
- McDermott, I. And Jago, W. (2001). **Brief NLP Therapy**, London, Thousand Oaks, New Delhi: SAGE Publications.
- Miles, M. and Huberman, M. (1994). An expanded sourcebook qualitative data analysis (Second edition). California: Sage Publications.
- Mills, H. (2001). **Team-Based Learning**. USA: Gower Publishing Limited.
- O'Connor, J. And McDermott, I. (2001). **NLP'nin İlkeleri**, (Çeviri: Demet Uyar Ezerler), İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Öner, M.(2002). NLP, **Eğitim Bilim**, Aylık Eğitim Bilim ve Kültür Dergisi, Mart, 5(42), 7-8.
- Prior, R. and O'Connor, J. (2000). **NLP ve Karşı Cinsle İlişkiler (NLP & Relationships)**, (Çeviri: Selim Yeniçeri), İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Robbins, A. (1992). **Sınırsız Güç**. (Çeviri: Dr. Mehmet Değirmenci), İstanbul: İnkılap Kitapevi.
- Saygın, O. (2000). **Negatif Limanlardan Pozitif Sulara**, İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- Saygın, O. (2002). NLP İle Yepyeni Bir Dünya... **Eğitim Bilim**, Aylık Eğitim Bilim ve Kültür Dergisi, Mart, 5(42), 9-10.
- Semerci, Ç. (2003). NLP'nin Sınıfta Uygulanabilirliği. **XII. Eğitim Bilimleri Kongresi (15-18 Ekim 2003)**. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2000). **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**. 2. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.